

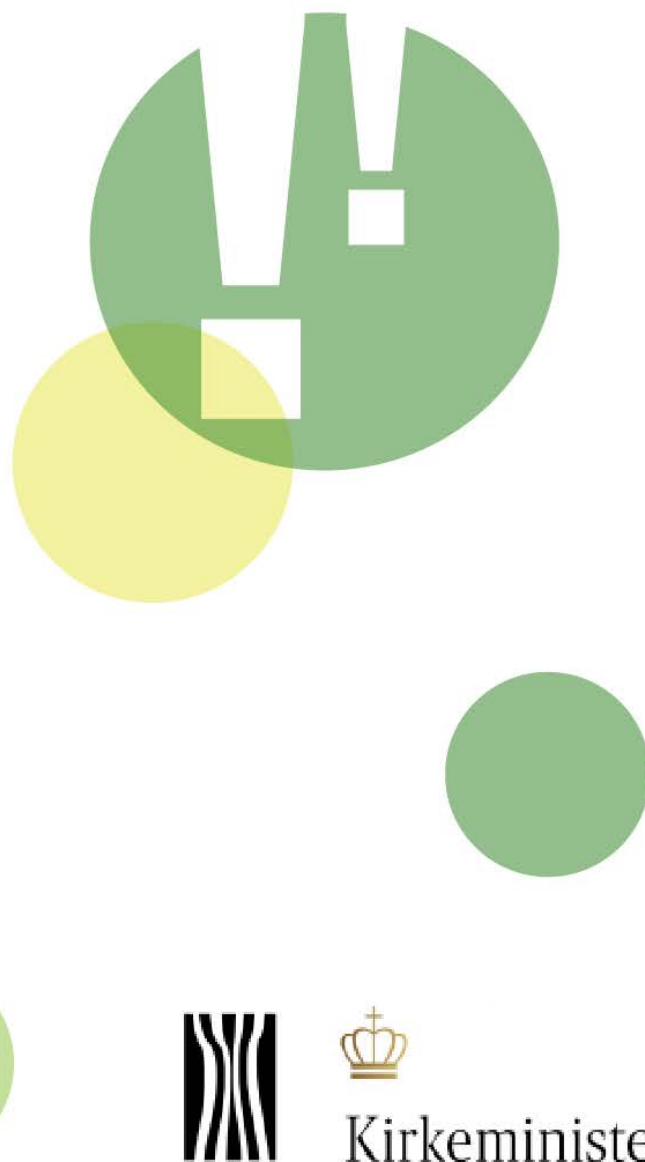
Vejledende retningslinjer til

Godkendelse som tros- samfund eller menighed

– udarbejdet af

Det Rådgivende Udvalg vedr. Trossamfund

6. rev. udgave, den 18. august 2011

Kirkeministeriet

Indhold

Indledning.....	2
Om religions- og trosfrihed i forhold til godkendelsespraksis.....	2
Om religiøse organisationers særstilling	3
Udvalgets juridiske grundlag	4
Lovgivningen om religionsfrihed	4
Dansk ægteskabslovgivning.....	5
Hvad forstår man med betegnelsen 'et trossamfund'?	5
Sammenfatning vedr. betegnelsen 'et trossamfund'	7
Udlændingeloven	8
Rettigheder	9
Dokumentationskrav	9

Indledning

I 1998 nedsatte det daværende kirkeministerium et rådgivende udvalg vedr. trossamfund. Ifølge ministeriets pressemeddelelse af 4. februar 1998 er udvalgets kommissorium:

‘Udvalget skal overtage den funktion som Kirkeministeriets rådgiver i sager om trossamfund uden for folkekirken, som hidtil er blevet varetaget af biskoppen over Københavns stift.’

Udvalget blev nedsat af principielle grunde. Udvalgets medlemmer er udpeget som uvildige og sagkyndige og repræsenterer ikke noget bestemt trossamfund, ej heller den danske folkekirke. Udvalget består af sagkyndige inden for religionshistorie, religionssociologi, teologi og retsvidenskab.

Ansøgning om godkendelse som trossamfund indgives til Kirkeministeriet. På ministeriets hjemmeside www.km.dk findes et ansøgningsskema, der skal anvendes. Det forventes, at ansøgningen er affattet på dansk, og at den dokumentation, der skal vedlægges ansøgningen, er på dansk, et andet nordisk sprog eller engelsk.

Hvis ansøgningen indeholder alle de relevante oplysninger (se neden for) sender ministeriet ansøgningen og medfølgende bilag til udvalget. Udvalget indstiller til ministeriet, om ansøgningen kan imødekommes eller ej. Det er ministeriet, der herefter træffer afgørelse i sagen. Da udvalget mødes få gange om året, må der forventes en vis sagsbehandlingstid.

Udvalgets arbejde er uafhængigt af Kirkeministeriet, men der foregår et naturligt samarbejde, specielt med henblik på udveksling af informationer og andre praktiske foranstaltninger. Udvalget kan frit indhente supplerende informationer, herunder henvende sig til andre sagkyndige. Udvalget tager *ikke* imod direkte henvendelser fra ansøgerne. Ansøgerne henvises til ministeriet, som derefter vurderer, hvorvidt yderligere informationer formidles videre til udvalget. Udvalget kan dog efter eget skøn henvende sig direkte til ansøgerne.

Om religions- og trosfrihed i forhold til godkendelsespraksis

Religions- og trosfriheden udgør sammen med forsamlings-, ytrings- og foreningsfrihed grundlæggende, demokratiske menneskerettigheder. Grundloven tildeler den danske, evangelisk-lutherske folkekirke en særlig status; men lovgivningen giver også andre trossamfund adgang til offentlig godkendelse. Udvalget finder, at denne åbenhed bidrager til at sikre, at det danske samfund er demokratisk og pluralistisk. Udvalget ser det som sin vigtigste opgave at sikre, at alle organisationer, som søger om særstatus som trossamfund i Danmark, bliver vurderet ud fra ensartede, klare, sagligt begrundede kriterier.

Religions- og trosfriheden sikrer det enkelte menneskes ret til at vælge og fravælge en religiøs livsanskuelse og organisationers ret til at bekende deres lære og udføre deres ritualer. Denne frihed indebærer ikke krav på offentlig godkendelse af alle organisationer, der hævder at være af religiøs karakter.

Et trossamfund må være baseret på en bestemt religion. Religionsbegrebet er imidlertid langt fra klart. Det er historisk udmøntet i Europa og associeres især til de monoteistiske skriftreligioner. Men en så snæver begrebsanvendelse indebærer brud med pluralismens principper. Begrebet hviler ikke på objektive

kendetegn, og der kan ikke henvises til en autoritativ, videnskabelig definition. Der pågår endda en omfattende debat blandt religionsforskere om fænomenets afgrænsning og vigtigste kendetegn.

Udvalget søger med nedennævnte definition at balancere mellem to hensyn. På den ene side skal definitionen rumme en klar afgrænsning, fordi den skal danne grundlag for tildeling af særstatus. På den anden side skal den være så bred, at hensynet til pluralismen varetages. Udvalget vægter hensynet til pluralismen tungt og anvender derfor en minimumsdefinition: Ved en *religion* forstås udvalget en specifikt formuleret tro på menneskers afhængighed af en magt eller magter, som står over menneskene og naturlovene, og en tro som giver retningslinjer for menneskets etik, moral og adfærd. For at komme på tale som *trossamfund* skal en række yderligere kriterier være opfyldt. Disse kriterier omtales nedenfor.

Den ministerielle godkendelse af et trossamfund drejer sig ikke om religionsfrihed. Der er ikke tale om vurdering af religioner, idet godkendelsen alene hviler på objektive kriterier. Udvalgets arbejde hviler på den forvaltningsretlige opfattelse, at den ministerielle godkendelse som et trossamfund (og hermed muligheden for meddelelse af vielsebemyndigelse) udgør en uddelegering af den udøvende magt. Derfor forbeholder ministeriet sig retten til at skønne over, hvorvidt denne uddelegering sker på en forvaltningsretlig forsvarlig måde. Ministeriets ret til at afvise ansøgere er ikke i strid med erklæringer og konventioner mod diskrimination (jf. neden for). Sidstnævnte erklæringer og konventioner skal forstås som værn mod, at individer eller grupper mister eller nægtes deres grundrettigheder på grund af religion, race, sprog o.l. Særrettigheder kan imidlertid tildeles af staten efter klare og objektive kriterier.

Udvalget har udarbejdet nedenstående retningslinjer for vurderingen af indkomne ansøgninger om godkendelse som trossamfund. Disse retningslinjer ligger tæt op ad dansk lovgivning og ministeriel praksis med hensyntagen til internationale erklæringer og konventioner. Udvalget ønsker åbenhed omkring retningslinjerne for at imødegå anklager om diskrimination eller tilfældig praksis.

Om religiøse organisationers særstilling

Lovgivning og forvaltningspraksis tilskriver visse religiøse organisationer en særstilling. Hidtil har der været tale om fem forskellige kategorier af religiøse organisationer: 1) folkekirken, 2) anerkendte trossamfund, 3) godkendte trossamfund, 4) religiøse samfund og 5) grupper godkendt efter ligningslovens § 8 A. Begrebet 'anerkendte trossamfund' omfatter trossamfund, der er blevet anerkendt ved kongelig resolution. Ved indførelse af ægteskabsloven af 4. juni 1969 ophørte denne anerkendelsespraksis, og den blev erstattet af bemyndigelse efter ansøgning fra enkelte, navngivne præster til at foretage vielser og/eller af godkendelse som trossamfund efter ansøgning fra en religiøs organisation. De to sidstnævnte grupper: 'religiøse samfund' og 'grupper godkendt efter ligningslovens § 8 A', omtales i skattelovgivningen og godkendes udelukkende af skattemyndighederne.

Ved indførelse af udlændingeloven af 6. august 2007 er en sjette kategori indgået i forvaltningspraksis, nemlig 'religiøst ordenssamfund' (jf. neden for s. 8). Udvalget forstår denne kategori som klosterordner.

Siden 2000 har man anvendt begrebet 'menighed' i ministeriernes forvaltningspraksis. Ved begrebet menighed forstår udvalget en mindre gruppe eller afdeling inden for eller i relation til én af de store verdensreligioner (jf. neden for s. 6). Udvalgets vurdering af, hvorvidt der er tale om en menighed, afhænger imidlertid ikke af, om modersamfundet accepterer denne relation.

Dette udvalg tager kun stilling til ansøgninger fra religiøse organisationer, som ansøger Kirkeministeriet om godkendelse som trossamfund eller menighed.

Udvalgets juridiske grundlag

Udvalgets juridiske grundlag er først og fremmest *Danmarks Riges Grundlov* af 5. juni 1953. Derudover indgår ægteskabsloven af 1969 (§ 16, stk. 1, nr. 3) samt en række bestemmelser, der vedrører trossamfund.

Retsgrundlaget består yderligere af de internationale aftaler, som den danske stat har indgået, herunder *Lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention* af 1992 (Lov nr. 285 af 29. april 1992) samt *Verdenserklæringen om menneskerettighederne* af 1948; *Bekendtgørelse af international konvention af 21. december 1965 om afskaffelse af alle former for racediskrimination*; *Bekendtgørelse af international konvention af 16. december 1966 om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol*; og *Konvention til Beskyttelse af Menneskerettigheder og Grundlæggende Frihedsrettigheder* af 1950 med efterfølgende tillægsprotokoller, som er grundlaget for ovennævnte lov af 1992.

Dertil indgår kirkeministerens svar i forbindelse med Folketingets behandling af ægteskabsloven (*Folketings Tidende* 1968-69, tillæg B, sp. 1927-30). Dette svar præciserer begrebet 'trossamfund'. Endelig har udvalget orienteret sig om den praksis, som indtil udvalgets nedsættelse er blevet fulgt af Kirkeministeriets rådgiver.

Endvidere gælder udlændingeloven (lovbekendtgørelse nr. 863 af 25. juni 2013), som nærmere omtales neden for (s. 8).

Lovgivningen om religionsfrihed

I *Danmarks Riges Grundlov* af 5. juni 1953 omtales religiøse spørgsmål i §§ 4, 6 og 66-70. § 4 stadfæster den evangelisk-lutherske kirke som den danske folkekirke, der som sådan understøttes af staten. I §§ 66-70 hæfter udvalget sig ved to forhold. For det første har man undladt at ordne 'afvigende trossamfunds forhold' ved lov, som forudsat i § 69. Dette har medført, at sådanne 'forhold' er blevet administreret gennem ministeriets praksis. For det andet indeholder religionsfrihedsbestemmelserne såvel rettigheder som pligter, nærmere betegnet: 1) 'ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning', men med en forpligtelse om 'at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden' (§ 67), og 2) at 'ingen kan på grund af sin trosbekendelse eller afstamning berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder', men ingen kan 'unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerpligt' (§ 70).

I *Lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention* af 1992 gentages i § 9 Verdenserklæringens paragraffer om religionsfrihed og om begrænsninger af denne frihed af hensyn til den offentlige tryghed, orden, sundhed eller sædelighed samt til beskyttelse af andres rettigheder og friheder.

Der foreligger endvidere en række erklæringer om religionsfrihed i internationale aftaler og traktater, som den danske stat har indgået. I *Verdenserklæringen om menneskerettighederne* vedtaget den 10. december 1948 af De Forenede Nationers Generalforsamling sættes der specielt fokus på individets rettigheder og beskyttelse. I § 2 findes en generel bemærkning om, at "enhver har krav på alle de rettigheder og friheder, som nævnes i denne erklæring, uden forskelsbehandling af nogen art", f.eks. på grund af religion. Om religionsfrihed

hedder det i § 18: “Enhver har ret til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed: denne ret omfatter frihed til at skifte religion eller tro og frihed til enten alene eller i fællesskab med andre, offentligt eller privat, at give udtryk for sin religion eller tro gennem undervisning, udøvelse, gudsdyrkelse og overholdelse af religiøse forskrifter”. Erklæringen sikrer myndige mænd og kvinder retten til at gifte sig og stifte familie uanset race, nationalitet eller religion (§ 16). Erklæringen afsluttes med at anføre individets forpligtelse over for andres rettigheder og friheder, herunder at “opfylde de retfærdige krav, som moralen, den offentlige orden og det almene vel stiller i et demokratisk samfund” (§ 29, stk. 2).

I *Bekendtgørelse af international konvention af 21. december 1965 om afskaffelse af alle former for racediskrimination* fastslås principperne i erklæringen af 1948, og det præciseres, at respekten for og overholdelsen af menneskerettighederne og frihedsrettighederne skal ske uden forskel “med hensyn til race, køn, sprog eller religion” (Indledningen). Erklæringen sætter især fokus på racediskrimination. I *Bekendtgørelse af international konvention af 16. december 1966 om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol* suppleres individets rettigheder og friheder, herunder religionsfrihed, af tilsvarende rettigheder for etniske grupper (Afsnit II, § 2, stk. 1). Konventionens § 18 omhandler religionsfrihed, hvori erklæringen af 1948 gentages og suppleres med en bestemmelse om forældrenes frihed til varetagelse af deres børns religionsundervisning og moralske opdragelse (Afsnit II, § 18, stk. 4). En særlig paragraf omtaler mindretallets religionsfrihed (Afsnit II, § 27). Konventionen indeholder desuden en paragraf om ægteskab (Afsnit II, § 23).

Dansk ægteskabslovgivning

I *Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning* (lovbekendtgørelse nr. 1052 af 12. november 2013) § 16, stk. 1, nr. 3 bestemmes, at kirkelig vielse kan finde sted “indenfor andre trossamfund, når en af parterne hører til vedkommende trossamfund, og trossamfundet har præster, som af kirkeministeren er bemyndiget til at foretage vielser” (jf. også § 17, stk. 2). Alle vielser i Danmark skal foregå i overværelse af mindst to vidner, og parterne skal ‘ved samtidigt møde’ erklære at ville ægte hinanden, hvorefter vielsesmyndigheden skal forkynde, at de er ægtefolk (§ 20, stk. 1 og 2). Fremgangsmåden ved trossamfundets vielser skal godkendes af kirkeministeren (§ 20, stk. 3). Der foreligger desuden nærmere bestemmelser vedrørende de procedurer, som den bemyndigede præst skal følge. Vielsesbemyndigelse gives i dag af Kirkeministeriet, og en ansøgning om vielsesbemyndigelse skal således sendes dertil.

Hvad forstår man med betegnelsen ‘et trossamfund’?

I kirkeministerens svar på spørgsmål fremsat i forbindelse med Folketingets behandling af ægteskabsloven (*Folketingstidende* 1968-69, tillæg B, sp. 1927-30) blev fremlagt en fortolkning af ‘trossamfund’, som har dannet præcedens. I forbindelse med svaret (spørgsmål 11), blev det fremhævet, at anerkendelse af trossamfund (jf. Kirkeministeriets skrivelse af 1. juni 1929):

“...i første række [vil] afhænge af samfundets størrelse, og om dette har en så fast organisation, derunder også uddannelsesanstalter for præster, at der kan have sikkerhed for samfundets fortsatte beståen og forsyning med præster, hvem det kan overdrages at udføre kirkelige handlinger, navnlig dåb og ægtevielse, med borgerlig retsvirkning.’ Her vil det som anført i en tidligere skrivelse fra kirkeministeriet ‘navnlig være af betydning, om vedkommende trossamfund tilhører et af de store verdenssamfund.’” (sp. 1927-28)

Disse bemærkninger drejer sig om *anerkendte* trossamfund, dvs. trossamfund, som er blevet anerkendt ved kongelig resolution. Denne form for anerkendelse er ophørt i 1969.

Udvalget forstår ovenstående svar som udtryk for, at organisationssiden er af central betydning, herunder at der er tale om en fast organisation af en vis størrelse. Endvidere skal ministeriet have sikkerhed for et religionssamfunds fortsatte beståen, dels gennem præsteuddannelse og dels gennem medlemstallet. Det er *organisationen*, som opnår offentlig godkendelse. Hvad medlemstallet angår, skal ansøgere have en størrelse på minimum 150 myndige medlemmer (fyldt 18 år) for et trossamfund og 50 for en menighed.

Desuden tillægges tilknytning til de store verdensreligioner speciel betydning. Verdensreligioner forstås som de store verdensomspændende religioner: kristendom, jødedom, hinduisme, buddhisme og islam. Grupper, der bredt forstået kan falde ind under disse religioner, vil være omfattet af begrebet menighed og kan derfor søge om godkendelse som menighed i stedet for som trossamfund.

I forhold til bestemmelsen om minimum 50 medlemmer for menigheder inden for verdensreligionerne kan minimumsgrænsen undtagelsesvis fraviges i forbindelse med mindre menigheder i tyndtbefolkede områder som f.eks. i Grønland.

I kirkeministerens svar på spørgsmål 12 fremsat i forbindelse med Folketingets behandling af ægteskabsloven, blev begrebet 'trossamfund' præciseret, og derudover blev der formuleret en række krav, som et trossamfund skal opfylde:

“... at det vil være en forudsætning for at meddele... bemyndigelser, at der er tale om et egentligt trossamfund i dette ords sædvanlige betydning – altså ikke blot en religiøs 'bevægelse' eller en religiøs eller filosofisk forening, men en sammenslutning eller forsamling (et religionssamfund), hvis primære formål er gudsdyrkelse (kult) efter en nærmere udformet lære og ritus. Dette vil blive påset, første gang en præst eller menighedsforstander inden for et ikke-*anerkendt* trossamfund søges bemyndiget til at forrette vielser. Det vil naturligvis tillige blive påset, at der i trossamfundet intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden, samt at trossamfundet har en sådan organisation, at der findes lovligt valgte repræsentanter, som på trossamfundets eller de enkelte menigheders vegne kan fremsætte begæring om, at en eller flere af samfundets præster eller menighedsforstandere bemyndiges til at forrette vielser. Ligeledes vil det ved henvendelse til politiet blive søgt oplyst, om der foreligger ufordelagtige oplysninger om den foreslåede vielsesforretters vandel. Eventuelt vil der også kunne blive tale om at fordre tilvejebragt vandelsattester og om at søge attestanternes troværdighed bekræftet af politiet. Det må endvidere godtgøres, at den pågældende, hvis han ikke er dansk, har lovligt ophold her i landet, og at han – af hensyn til afgivelse af pligtmæssige indberetninger til myndighederne – er det danske sprog mægtig i skrift og tale.

Ordnningen indebærer altså kort sagt, at visse krav såvel til trossamfundet som til dets vielsesforrettere skal være opfyldt. Der vil her – ligesom med hensyn til anerkendelse af trossamfund – være tale om udøvelse af et vist skøn. Eventuelle tvivlsspørgsmål, som ikke kan forudses på indeværende tidspunkt, må finde deres løsning i forbindelse med behandlingen af de enkelte andragender, hvorved der antagelig ret hurtigt vil danne sig en fast praksis på dette område.”
(*Folketingstidende* 1968-69, tillæg B, sp. 1929-30)

Begrebet 'trossamfund' består således af to dele, nemlig 'tro', som er specificeret som 'gudsdyrkelse ... efter en nærmere udformet lære' og 'samfund', som er nærmere bestemt som en sammenslutning eller forsamling (og hverken en 'bevægelse' eller 'filosofisk forening'), hvis primære formål er 'gudsdyrkelse (kult) efter en nærmere udformet lære og ritus'.

Sammenfatning vedr. betegnelsen 'et trossamfund'

- Med udgangspunkt i den skildrede retstilstand har udvalget udformet følgende sammenfatning:
- Begrebet 'gudsdyrkelse' er et teistisk begreb, som er for snævert i et moderne, religiøst pluralistisk samfund. Derfor er det nødvendigt at anvende et mere abstrakt 'gudsbegreb' som dækkende 'opfattelsen at mennesker er afhængige af en (eller flere) transcendent(e) magt(er)'.
- Gudsdyrkelsen foregår på basis af en nærmere udformet lære, dvs.:
- At der må foreligge en trosbekendelse eller anden tekst, som opsummerer og henviser til religionens læregrundlag og/eller lærertradition.
- At der må være tale om en fælles tro, som giver retningslinjer for menneskers handlinger, dvs. etik, moral og adfærd.
- At der må være tale om en fælles tro, som udtrykkes gennem vielses- og andre ritualer.
- At der må foreligge en forskrift for eller en beskrivelse af de væsentligste ritualer.
- At vielsesritualet må opfylde kravene i dansk ægteskabslovgivning (jf. ovennævnte bekendtgørelse).
- Begrebet 'religionssamfund' forstås således:
- At samfundet har en sådan organisatorisk struktur, at det kan danne et tilgængeligt grundlag for offentlig kontrol og godkendelse. Der skal foreligge vedtægter, som kan gøres til genstand for vurdering efter dansk retsopfattelse.
- At der er tale om vedtægtsmæssigt udpegede repræsentanter, som kan stå til ansvar over for myndighederne.
- At der er tale om formelt medlemskab med retningslinjer for såvel optagelse af medlemmer som for såvel frivilligt som ufrivilligt ophør af medlemskab.

I forbindelse med ansøgere, som har en esoterisk (hemmeligholdt) tradition eller praksis, forekommer en særlig hindring for samfundets ret til aktindsigt. For det første er der kravet om, 'at der i trossamfundet intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden' og for det andet er der kravet om, at alle medlemmerne har adgang til religionens lære, bl.a. fordi der forudsættes en fælles tro.

Men kravet om sædelighed og offentlig orden rummer andet og mere end esoterikkens udfordring. Udvalgets primære interesseområde er det religiøse indhold. Hvis der er anledning til det, kan udvalget inddrage rapporter, domme o.l., som omhandler en ansøgers adfærd i forhold til sædelighed og den offentlige orden. Såfremt sådanne kilder indgår i udvalgets overvejelser, vil ansøgeren blive gjort bekendt hermed. Eventuelle overtrædelser af lovgivningen vurderes af domstolene.

Selv om ansøgere opfylder retningslinjernes bogstav, kan man ikke forvente en automatisk godkendelse. Det er ikke alt, der ligner religion, der *er* religion. Det gælder f.eks. totalitære politiske systemer, sportsklubber, virksomheder, soldaterforeninger eller lignende. Sådanne kan rumme *religiøse træk* som ritualer (militære parader), apokalyptiske forventninger (Vestens fald), frelsestanker (arbejderklassens befrielse), heltedyrkelse (Mao Zedung, Kim Il Sung eller Diego Maradona), etik og moral (man må ikke snyde i skat), dogmer (lederen eller staten er ufejlbarlig, visse etniske grupper er statsfjender, eller vi omgives af en international sammensværgelse) samt transcendent størrelser (nationen, flaget, klubben, lederen). Sådanne religionslignende organisationer vil ikke kunne forvente godkendelse som trossamfund.

Udlændingeloven

Folketinget har vedtaget en lov om udlændinge (udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 863 af 25. juni 2013), som indeholder en paragraf om religiøse forkyndere. Iflg. § 9 f kan der efter ansøgning gives opholdstilladelse til:

- “1) en udlænding, der her i landet skal virke som religiøs forkynder,
- 2) en udlænding, der her i landet skal virke som missionær, eller
- 3) en udlænding, der her i landet skal virke inden for et religiøst ordenssamfund.” (stk. 1)

Opholdstilladelsen efter ovennævnte stk. 1 betinges af, “at udlændingen godtgør at have tilknytning til folkekirken eller et anerkendt eller godkendt trossamfund her i landet” (stk. 2). Desuden er meddelelse af opholdstilladelse betinget af, “at antallet af udlændinge med opholdstilladelse efter stk. 1 inden for trossamfundet står i rimeligt forhold til trossamfundets størrelse” (stk. 2).

Opholdstilladelsen betinges også af, at udlændingen godtgør “en relevant baggrund eller uddannelse for at virke som religiøs forkynder eller missionær eller inden for et religiøst ordenssamfund” (stk. 3). Loven rummer yderligere krav angående nærmere kendskab til dansk (stk. 4), forsørgelse (stk. 5) og sikringen af den offentlige tryghed, orden, sundhed, sædelighed samt andres rettigheder og pligter (stk. 6). Opholdstilladelsen efter stk. 1 skal være opnået inden indrejsen.

Denne lov medfører to vigtige betingelser i forhold til godkendelse af trossamfund, nemlig 1) at opholdstilladelsen kun meddeles forkyndere eller missionærer, som er tilknyttet et i forvejen anerkendt eller godkendt trossamfund her i landet, og 2) at opholdstilladelsen meddeles udlændinge, der skal virke inden for et religiøst ordenssamfund.

Førstnævnte medfører, at hvis det trossamfund, hvori en forkynder eller missionær skal virke, hverken er anerkendt eller godkendt, skal det godkendes, inden opholdstilladelse meddeles vedkommende trossamfunds udenlandske forkynder eller missionær.

Sidstnævnte medfører, at hvis et religiøst ordenssamfund er en klosterorden, som indbefatter cølibat, bortfalder kravet om dokumenterede vielsesritualer i disse tilfælde.

Rettigheder

Kendetegnet for et godkendt trossamfund er bl.a., at Kirkeministeriet, i medfør af ægteskabslovens § 16, stk. 1, nr. 3, vil kunne bemyndige en præst i trossamfundet til at foretage vielser med borgerlig gyldighed. Trossamfund uden for folkekirken kan i medfør af begravelseslovens § 15 med tilladelse fra Kirkeministeriet få overladt en del af en folkekirkelig kirkegård til eget brug, eller i medfør af samme lovs § 16, stk. 2, af Kirkeministeriet få tilladelse til at anlægge egen begravelsesplads.

Anerkendte og godkendte trossamfund er beskyttet af straffelovens § 140 (mod offentlig bespottelse eller forhånelse) og retsplejelovens § 170, stk. 1 (vedr. vidneforklaring af præster i folkekirken eller andre trossamfund).

Iflg. vejledning om besøg til indsatte i de danske fængsler (Kriminalforsorgen/Justitsministeriet) kan de indsatte efter en konkret vurdering få besøg af en præst fra det trossamfund, som de tilhører.

Desuden følger en række begunstigelser i henhold til skattelovgivningen: Dels retten til at modtage gaver og løbende ydelser med fradragsret for yderen, dels undtagelse fra selskabsskat, fondsbeskatning, ejendomsskat, arveafgift, lønsumsafgift samt indbetaling af bidrag til Arbejdsgivernes Elevrefusion, men der sondres i forbindelse med nogle af de pågældende love mellem anerkendte og godkendte trossamfund. Således gælder *Lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig* (§ 1, stk. 1, nr. 1), *Lov om afgift af tinglysning og registrering af ejer- og panterrettigheder*, *Lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber mv.* (§ 3) og arkivloven kun anerkendte trossamfund.

Dokumentationskrav

Godkendelse som trossamfund rummer såvel rettigheder som forpligtelser. Ud fra ovenstående konkluderer udvalget, at en godkendelse som trossamfund må bero på *tillid* til, at gudsdyrkelse er organisationens hovedformål, at der er udpeget *ansvarlige* repræsentanter, *åbenhed* i forhold til lære og ritualer, samt *kontinuitet* i forhold til trossamfundets størrelse og præsternes uddannelse. Derudover betragtes det som en forudsætning, at godkendte trossamfund i lighed med det øvrige samfund respekterer *menneskerettighederne*, navnlig religions- og trosfrihed, herunder retten til at skifte religion eller til at fravælge religiøs tilknytning.

For at udvalget kan tage kvalificeret stilling til ansøgninger om godkendelse som trossamfund, skal der foreligge dokumentation inden for nedennævnte områder. Udvalget kan skønne det nødvendigt at anmode om yderligere dokumentation.

Følgende dokumentation *skal* være medsendt ansøgningen:

1. En trosbekendelse eller anden tekst, som henviser til religionens læregrundlag og/eller læretradition, og som klarlægger, hvorledes der er tale om 'gudsdyrkelse' i forhold til udvalgets retningslinjer, og hvorledes denne tro giver retningslinjer for medlemmernes etik, moral og adfærd.
2. De centrale religiøse tekster (uddrag eller beskrivelse er dog tilstrækkeligt i forbindelse med større tekst-traditioner).

3. En beskrivelse af vielsesritualet og/eller andre vigtige ritualer.
4. En beskrivelse af organisationsstrukturen, hvis den er anderledes end beskrevet i vedtægterne.
5. En kopi af vedtægterne.
6. En kopi af det seneste årsregnskab inklusiv resultatopgørelse og balance, revideret eller reviewet af en registreret eller statsautoriseret revisor i henhold til danske standarder for revision eller review. Ved nystartede foreninger skal der, hvis der ikke foreligger et årsregnskab, vedlægges en kopi af seneste halvårsregnskab, revideret eller reviewet af en registreret eller statsautoriseret revisor i henhold til danske standarder for revision eller review.
7. En erklæring om antal myndige medlemmer (fyldt 18 år) med fast bopæl i Danmark.
8. En beskrivelse af præsternes eller vielsesforretternes uddannelse.
9. Eventuelle oplysninger om, hvorvidt trossamfundet er offentlig anerkendt eller godkendt i et andet nordisk land.
10. Eventuelle oplysninger om, hvorvidt trossamfundet har forbindelse til internationale organisationer eller til en moderorganisation.

Den 18. august 2011

Professor, dr.phil. Armin W. Geertz (formand)

Professor, dr.phil. Per Ingesman

Professor, dr.jur. Eva Smith

Professor, dr.phil. Margit Warburg